

PRENSA  
CORONA

# SA SELLA



SEGONA ÈPOCA Nº 32 \*\*\* 125 Pts  
NADAL 1993

Revista Informativa de Sencelles



SUMARI:

Temps Enrera.....3  
 Cases i Terres.....4  
 Imatges d'ahir.....6  
 Església.....7  
 La Balanguera.....8  
 Esports.....11  
 Revival.....12  
 Reportatge.....14  
 Notícies Fresques.....16  
 Cançons de Primavera.....17  
 Opinió.....18  
 Noticiari Sa Sella.....19  
 De Jove a Jove.....20  
 Premsa Forana.....22  
 Prepara't.....23

Impressor: **T** Tirrena S.A.  
 Pintor Juan Gris  
 Tel. 55 52 12.  
 Manacor

Revista Sa Sella  
 Carrer Antoni Maura nº 5  
 07140 SENCELLES

Fax: 591316

NOTA DE REDACCIÓ:

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels propis autors.

La data màxima per entregar cartes al director o articles pel pròxim número de Sa Sella és dia 30 de Gener.

Les cartes al director han d'esser identificables o signades.

HAN FET POSSIBLE AQUESTA REVISTA:

Equip de Redacció:  
 Joan Florit Horrach  
 Joana Ferragut Fiol  
 Francisca Llabrés Vallés  
 Maria Vich  
 Pere Llabrés Fiol  
 Guillem Mut Llabrés

Bartomeu Mut Llabrés  
 Simó J. Garau Matas  
 Gabriel Campaner Vallés  
 Bartomeu Morro Oliver  
 Jordi Zuázaga Llabrés  
 Maria Florit Amengual  
 Al.lumnes Col.legi Públic Ca'n Brill  
 Jaume Perelló  
 Joan Florit Salas

Aquest número ha estat possible gràcies a una aportació econòmica de la Fundació Bartomeu Oliver.

Els dibuixos de portada són creació dels alumnes del Col.legi Públic Ca'n Brill de Sencelles.

TELEFONS D'INTERÉS

Ajuntament.....591016  
 Apotecaria.....591542  
 Ambulatori.....591596  
 Ambulàncies.(Inca).504515  
 Avaries-Gesa.....590700  
 Bombers.....085  
 Ca ses monges.....591567  
 Quarter G. Civil...591017  
 Urgències G. Civil...062  
 Escola Can Brill....591653  
 Urgències Insalud.....061  
 Poliesportiu.....591038





Rajola de ceràmica amb la invocació de Al·là. (British Museum de Londres)

### L'ISLAM A MALLORCA (III)

I precisament a aquesta època turmentada i decadent un personatge cordovès anomenat 'Isâm, va decidir complir un dels preceptes cabdals de les seves creences: anar en peregrinació a La Meca, cap y casal de l'Islam, per tal de venerar la Pedra Negra i complir amb el precepte que tot musulmà pietós, al manco una vegada a la seva vida, ha de complir. Però s'hagué de refugiar a Mallorca, on va quedar un cert temps.

'Isâm, descendent dels Banû Hawlânî, seria una persona que gaudia de possibles, puix el viatge, llarg i costós, era una aventura a aquells temps.

Es coneixen les principals dades sobre 'Isâm al-Hawlânî gràcies a Ibn Haldûn, autor, encara que molt tardà respecte als fets que dona a conèixer.

El relat de la conquesta d'Isâm el tenim confirmat per les paraules de al-Zuhrî que donen una visió molt completa de com es varen desenrotllar els fets, encara que no faci referència al nom del cap de l'exèrcit que va dur a terme l'afer.

"Al seu bell mig hi ha una fortalesa d'una altura considerable sense igual en el món habitat coneguda pel nom de Hisn al'Arûn. Els mallorquins conten que quan la conquesta de l'illa, a l'època de Muhammad, fill del cinquè emir omeia d'al-Àndalus, els Rûm després de ser presa l'illa, es mantingueren durant vuit anys i cinc mesos en aquesta fortalesa, sense que ningú pogués fer res contra ells, fins que esgotaren els seus queviures. Aquesta fortalesa fou edificada al cim d'una muntanya on hi ha una font abundosa".

Pel que veim la conquesta de Mallorca no va ésser fàcil, puix els rûm encastellats als cims de les muntanyes mantingueren l'esperit d'independència .

Qui eren aquets rûm?. La paraula àrab es la transcripció pura i simple del mot romà i sol aplicar-se als bizantins establerts al Nord d'Àfrica a l'hora de la conquesta musulmana als segles VII i VIII. Si l'any 903 es mantenia a Mallorca una guarnició, el fet ens fa pensar que qualche tipus d'organització militar bizantina, restava a les Illes.

**CASES I TERRES**Son Jordà (2)

.....Continua del número anterior

El portal d'accés a cas amos és del mateix material que a cas senyors i que el celler. La casa, d'un aiguavés, conserva el trespol i l'escala, amb el seu buit aprofitat per a rebost. N'és destacable també la seva cuina, amb la seva campana i demés elements comuns.

Al celler s'hi accedeix pe al façana est. L'element que ens cridà més l'atenció fou un grandió arc ogival rebaixat que separava la nau en dos. Com que el celler és a ras de nivell, és a dir no enclotat, té una gran altura, com el de Son Garau de Cascanar. Aquest altíssim arc fou rebaixat i condemnat per construir-hi una sala sobre la part sud de la nau del celler. El nou arc de mig punt que sorgí, fruit d'una reforma posterior, té les seves pròpies pilastres i capitells. El celler connectava amb la casa dels senyors per un portal avui tapat. Actualment encara reposen al seu interior una dotzena de bótes de vi, ara emprades per guardar gra, una premsa i una antiga mesura de la ruralia mallorquina: una barcella. Del cup no en queden rastres a no ser la piqueta que donava al fons del celler.

Darrera les cases dels senyors hi ha un ombrívol jardí amb variades i diferents pasteres pels arbres i les plantes. El coll de la cisterna del jardí es redó, d'una sola peça de pedra viva. Des d'aquí es pot anar cap al corral dels amos on hi ha tota una sèrie de dependències, païsses, sostre, solls, i el forn que no hi podia mancar a una possessió.



Antigament les cases tenien una petita capella amb un retaule dedicat a Nostra Senyora del Roser, que segurament s'anà transformant en l'actual oratori. Al 1767, essent Bartomeu Verd i Falcó el rector de Sencelles, i veient que a Ruberts hi havia necessitat de haver-hi un oratori en el que es celebràs missa i s'ensenyàs catecisme, reuní els ruberters en una junta que tengué lloc a les cases de Son Jordà. Allà es decidí construir un oratori. El troç de terra on s'erigiria fou donat pel senyor Sard, de Son Jordà, obligant als veïns a contribuir-hi amb els seus béns a les despeses de fàbrica i a pagar anualment 10 quarteres de blat al capellà encarregat del servei religiós. Entre els anys 1900 i 1910 es dugué a terme una ampliació de la nau i al 1985 va ésser restaurada l'actual església de la Mare de Déu del Carme.

El solar on s'hi bastir l'antic convent de les monges de la Caritat fou també cedit per la família Sard. Quan les religioses deixaren l'edifici és convertí en el primer teleclub de Mallorca i en el que és actualment, la casa comuna de tots els ruberters.

A la tanca des Fornàs s'hi conserven encara restes d'un poblat talaiòtic amurallat. Aquest monument megalític no fou, malauradament, tractat a la sèrie "Els nostres Talaiots" que durant bastant de temps varen oferir-nos Francesc Ramon i Pere Antoni Llabrés, dins aquestes mateixes pàgines de Sa Sella. És per aquest motiu que en parlarem un miqueta.

Aquest poblat es troba situat just al davant de s'Hostal i presenta un molt mal estat de conservació degut a la seva destrucció i expoliació a través dels anys. Segons Mascaró Pasarius és un lloc científic i arqueològic, un poblat amurallat amb un estat de conservació molt dolent. Només es pot identificar per la presència de qualche pedra de la seva filada dels fonaments o bé presenta un caramull disforme de pedres, pel que la seva reconstrucció és impossible, encara que es pot fer un aixecament planimètric.

Aquest mateix autor escrivia l'any 1965 al Balears el següent "Las excavaciones clandestinas realizadas por buscadores de "tesoros", sin escrúpulos y las destrucciones de monumentos megalíticos por las causas más diversas, como son las de Son Jordà en Sencelles, continuan sucediéndose ininterrumpidamente". Esperem

que per ignorància o per dolentia no es reproduesquin aquests fets i es protegeixin adequadament aquestes runes, la importància de les quals queda provada per l'obra del francès Émile Carliilhac de 1892 "Monuments primitifs des Iles Baléares" on diu que



"A Vistalegre -pensant que Son Jordà pertanyia a Lloret- en esbucar un talaiot es posà al descobert en mig dels blocs de la base inferior i en condicions que pareixen confirmar la mateixa antiguetat, indicis de fogons, ossos no estudiats i desaparaguts i dos petits bols, un dins l'altre".

No podem acabar sense citar la llegenda que ens va recordar en Toni de sa Plaça sobre el moro esclau de Son Jordà, fque a resultes d'una discussió amb el seu senyor, maleí la possessió dient "tot es temps que el món existirà, aigua a Son Jordà no hi haurà". També es conta que aconseguí escampar fems a una finca que l'endemà havia d'esser sembrada de faves en una sola nit, i això que el sementer tenia 7 quarterades.

Agraïm l'amable col·laboració i tracte que ens dispensaren els propietaris de Son Jordà, Magdalena i Miquel, a en Toni de sa Plaça, posaders, i com també a Miquel Àngel Torrens per tota la informació facilitada. Com també a Aina Maria Ferragut.

Maria Florit i Joan Florit

## IMATGES D'AHIR



Una imatge de part de la gran família que feia feina a Alsa Española en els seus temps d'esplendor. La foto està presa a de fora de la fàbrica. La moda dels pentinats i les ulleres veureu com ha canviat bastant. De la roba ja n'hi en parlam...

Podem reconèixer moltes cares conegudes però n'hi ha d'altres que no hem sabut qui són : Drets, d'esquerra a dreta, ?, Jaume Felipeta, Lluís Pou, Llorenç Xotano, ?, Joana Felipeta, ?, Francisca Hereu de Costitx, ?, Catalina Cota, ?, Bel Garrit, Antònia Pança, ?, ?, Francisca Betlem, ?, ?, Maria Sastre de Pina, ?, Margalida Rebull, Pixedis Coques, Coloma Garrit, ?, Magdalena Carello, Catalina Rebull, Carme Manita, i una costitxera. Asseguts : Francisca Puigpunyent, ?, ?, ?, Quiama, es Ca, Catalina Pou, Maria Magdalena Sastre, Magdalena Puça i Paco Catxero. Foto de maig de 1964

Fotografia cedida per na Francisca Betlem. Si vosaltres teniu també fotos antigues o simpàtiques posau-vos en contacte amb un de nosaltres i riurem tots junts !.

### CLASSES D'ANGLÈS

- Tots els nivells
- Nins a partir de 5 anys. adults. conversacions
- Mestre d'escola nativa

Classes al c/ Església. nº 3  
Telefon 66-52-26

Visita Pastoral del Bisbe Baltasar de Borja

Durant el mes de Juny de 1620 el Bisbe de Mallorca Illsim. i Revdsim. Dr. Don Baltasar de Borja efectuà la Santa Visita Pastoral a la Parròquia de Sencelles segons el costum establert. L'Església parroquial que visità era l'anterior ja que l'actual edificació comencà l'any 1691

D'aquesta visita pastoral podem destacar el següent:

-Primerament el bisbe visità l'Altar Major. El Santíssim Sagrament està reservat dins una capsula de plata llisa dins el Sagrari. En la qual capsula foren trobades vint-i-dues formes sagrades.

-Després processionalment visità les Fonts Baptismals i manà es reformi i adobi la vasa, de dites Fonts, de fusta.

Després es feren dues pregàries pels difunts en l'Església i en lo fossar.

Visità també los Altars, Capelles i altres llocs:

1- Sant Joan. Retaule gastat com també l'imatge de Sant Joan.

2- Nom de Jesús. Manà passar una sacra i cubertor.

3- Animes. Ho trobà bé, però ordenà posar un cubertor de couro.

4- Sant Cristòfol. Res manar.

5- Santa Àgueda. Per estar bé ninguna cosa ordenà, sols manà que es repari la tela del retaule que està gastada.

6- Nostra Senyora del Roser i Assumpció. Ordena que les figures dels Apòstols, que estan pintades, estan molt gastades, s'han de reparar.

7- Sant Antoni. Per estar bé res ordena.

Visità el Cor i manà que es posassin llibres, un Dominical, un Santoral i un Salteri.

Finalment visita el Fossar

Manà posar una clau a la porta per poder tancar, i col·locar una creu per damunt del portal i una altra enmig del Fossar.

Continuarà al proper número.....



Fragment de la pintura dels 12 Apostols, obra de Mateu López pintat l'any 1567 i que el Bisbe Baltasar de Borja va fer restaurar l'any 1620, durant la seva Visita Pastoral.

Simó J. Garau

**LA BALEGUERA**

"Tal vegada la història d'un orgue"

Sencelles, any 1710

A l'església de la vila cada matí hi entren uns personatges que no són sencellers. Són dos homes d'aspecte singular, mal pentinats i vestits a l'ample. Romanen cada dia a l'hostal que hi ha a la plaça.

Ajudats pel mestre fuster del poble, treballen en el cor de l'església desmontant l'orguet petit que s'emplea per tocar a les misses.

L'augment de filigresos a la parròquia i la importància de la música dins la litúrgia han fet que l'orguet que fins ara havia tocat mestre Pau "s'organista" hagi quedat petit.

Any 1746. Mare de Déu d'Agost

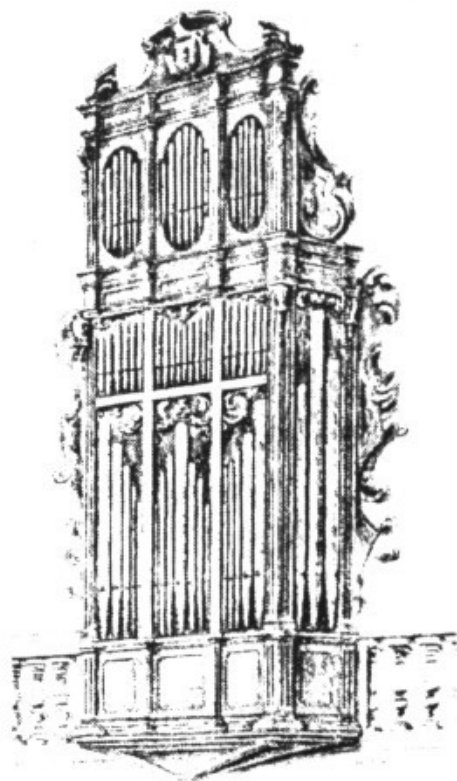
Els carrers d'Es Cap d'Amunt, d'Es Mercat i de sa creu agambalen la gent que es disposa a anar a l'ofici en aquest dia tan assenyalat per Sencelles.

Enguany, una novetat traspals els sencellers. Es hora de començar la celebració, quan un gran monstre mecànic situat a la balustrada del cor comença a alenar omplint els seus pulmons d'aire. El reverend Ramonell posa les mans damunt les tecles de l'aparell i aquest, solemne i majestuós, emet una fuetada de sons que omple el temple de música.

La gent s'assusta; tothom es gira cap el darrera; els mes petits, estorats, s'aferren a son pare.

L'orgue, desafiant la gravetat, suspès a la boveda del cor, no s'inmuta mentre, la vintena d'eclésiàstics que hi ha damunt el cor comença a cantar. L'orgue ha ressucitat.

Havia passat ja una trentena d'anys des de que es desfés l'anterior orgue.



**L'Orgue Barroc  
de Sencelles**

1746

La gent ja havia oblidat el "cantet" d'un instrument com aquest. Males avenences entre la Universitat i la parròquia havien fet que l'orguet petit restàs arreconat dins unes capses mentre es decidien a consturir-ne un altre, fins que el 1747 fou trasllatat cap a ciutat.

Durant el sermó, Mossèn Bartomeu Verd, rector de la parròquia de Sant Pere de Sencelles, no ha deixat d'alabar i donar les gràcies a tots aquells que han fet possible que avui els sencellers es delitasin amb els sons de l'orgue.

L'orgue ha estat construït pel mestre organer Mateu Bosch, el qual ha assistit a la inauguració i seu al primer banc vora el Batle i Jurats de l'Universitat. Fill de Jordi Bosch de Verí, uns dels millors organers que



actualment hi ha dins Europa, ha acabat de construir, fa poc, l'orgue del convent de Sant Jeroni de Ciutat.

El cost de l'orgue de Sencelles ha pujat a 500 lliures, això és, uns 5000 reals; costejats tots ells per la Universitat de la Vila.

Malgrat tot, el poble també ha ajudat amb tot el que ha sabut.

Hi han ajudat els fusters, picapedrers i ferrers; els que teien bèstia i carro fent viatges. La fàbrica del moble s'ha fet amb fusta de sapí de s'Arissal. A tots ells el rector els ha agraït la tasca feta perquè aquest dia de la festa patronal l'orgue hagi pogut tornar a sonar.

*Jo Miquel Bover he rebut de Juan  
Vidal i Maria Clavari de tendes de la  
vila de Sant Jeroni cent lliures de  
moneda bona de la casa Ven-  
tura que va donada de la Mare  
de Déu de Sant Jeroni l'any  
1919 per la  
suma de cent lliures manant de dret  
de la Vila de Sant Jeroni  
el dia 12 de Febrer 1919 d'altre 1008*

*Pasat*

Rebut del cobrament de  
l'organer

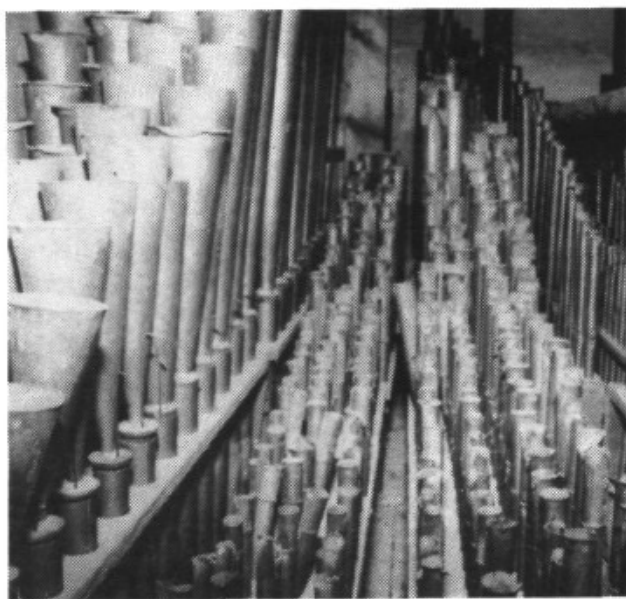
Any 1919

Les ciències avancen que és una barbaritat. I com les ciències, també les modes. Ha estat i perdura encara, un temps en el que el moviment romàntic ha estat present afectant a totes les arts, inclosa la música. Per tal d'adequar

la música que es fa a l'església a l'època actual, és precis fer unes modificacions a l'orgue. Per això, el rector D. Guillem Parera, ha fet venir a l'organer Antoni Cardell perquè reformi l'orgue segons la moda del segle passat, augmentant les possibilitats sonores i adeplant l'instrument a la musicalitat romàntica, a més d'introduir alguns dels progressos tècnics en els mecanismes de l'instrument.

Una vegada acabada la reforma de Cardell, l'obra original ha quedat seriosament afectada, quedant eliminat el valor escultòric extern. El frontis ha estat desmuntat. El cos inferior ha desaparegut, encara que l'arc, la peça més majoritari i important del retaule, afortunadament s'ha conservat íntegra, utilitzant-la per a enmarcar una finestra del cor.

Tots els tubs que guaitaven dins la nau de l'església han estat arraconats dins dos quartets.



Tubs interiors de l'orgue

La reforma ha abolit per complet estampes tan emotives de la història de Sencelles com la de dos jovenets, Joan Cirer Ramis i Joana M<sup>a</sup> Carbonell Mut, que en un bon dia 3 de febrer de 1772 es casaren acompanyats de les músiques de l'orgue. Aquesta parella seria la que més tard engendraria a Francinaina Cirer i Carbonell que, ja desde jove, des de la capella de Sta. Catalina Thomàs devia escoltar esglaiada els sons de l'orgue.

Any 1.993

Empobrits com estan els nostres pobles després de tants d'anys d'incúria, és hora de fer dels recordatoris una ocasió per a retrobar i recuperar el que hem oblidat al llarg d'aquest camí tant llarg. Els carrers, esglésies,

façanes, arquitectura popular, costums, etc, han patit especialment la cegura dels darrers anys envers el nostre patrimoni, i els pobles han perdut molt de l'original i històric que els donen vida pròpia.

El nostre orgue parroquial n'és tot un símbol. Des de l'any 1.919 la seva decadència ha estat progressiva fins a caure en el mutisme absolut.

El nostre organer de Campanet, Pere Reines, ha estat sol·licitat per a tornar l'orgue a l'estat actual. De moment la coraça de l'orgue torna penjar ingràvida dels balustres del cor.

Ara només resta arreglar les entranyes de l'instrument perquè, qui sap si el 15 d'agost de 1.994, la història es repeteixi.

Bartomeu Mut i Llabrés



## ASSOCIACIÓ DE LA PREMSA FORANA

OCTUBRE

La Premsa Forana va estar present a les trobades empresarials en alta mar que organitzades per Sa Nostra. L'esdeveniment fou qualificat com molt interessant des del punt de vista del reforç i la revitalització de la indústria empresarial de les Balears. En nom de Premsa Forana hi acudí Jaume Casanovas del Setmanari Veu de Sóller.

## E S P O R T S

L'esport d'aquest poble segueix girant entorn del fútbol, del bàsket, i del ciclisme, encara que no podem deixar de banda l'esport escolar.

Referent al fútbol, pitjor no poden anar les coses. Els de 3ª Regional, en el moment d'escriure aquestes línies, encara no havien guanyat cap partit, havien encaixats moltíssims gols i n'havien fet poquíssims. La baixa de nombrosos jugadors i la experiència dels nous, pot ser la causa d'aquests desastrosos començaments, però segur que no és l'única, ja que els cadets, tenent el mateix entrenador, van igual de "bé". Aquests, amb una plantilla molt curta de jugadors, van els darrers del seu grup, el grup A de la 2ª Regional: El revulsiu que pugui donar un canvi al fútbol del nostre poble, hauria d'esser la màxima preocupació per a la directiva(?), que suposam que ja el té.

Del bàket, al contrari que el fúbol, tot són alegries. Actuen en el grup B-1 dels seniors i estan situats en les parts altes de la taula classificatòria. Amb un equip compacte i encoratjat, ha aconseguit guanyar la majoria dels seus partits, i esser el 3º equip més anotador del seu grup. L'horari dels partits segueixen essent els diumenges a les 10 del matí, el que fa que hi hagi poca gent en el pavelló.

El club ciclista de Sencelles està en pretemporada. Els darrers

dies els hem vist al poliesportiu municipal practicant tot tipus d'esports, suposam que ja preparant i pensant en la temporada que ha de venir, que com les altres, serà molt dura. Les proves més importants en que participaran seran el Campionat de Balears i l'edició del Pla de Mallorca, a més de totes aquelles carreres populars que es van celebrant pels pobles. Dels resultats obtinguts en totes elles vos tindrem informats. En quant a l'esport escolar, el passat 12 de novembre, hi hagué una prova de cross, organitzada pel Comitè Comarcal d'Esport Escolar on hi col·laborà l'Excm. Ajuntament de Sencelles i D. Ventura Rubí, que cedí els terrenys de Son Company per a la seva

celebració. En aquesta prova hi participaren alumnes dels col·legis de totes les comarques de Mallorca i en especial els del col·legi Joan XXXIII d'Inca. Hi hagué 10 carreres i 5 categories (iniciació, benjamins, alevins, infantils i cadets), en cada una d'elles per a masculí i femení. Esmentar també que els guanys que hi hagué amb la venda de begudes i panets varen ser per a l'A.P.A. del Col·legi Ca'n Brill. En el mes de desembre es farà en aquests mateixos terrenys un cross per a federats en les categories de juniors, promeses, i veterans; els primers de cada categoria es classificaran per al Campionat de Balears que es celebrarà el proper mes de febrer. Sort a tots.

Jordi Zuázaga

## \* revival \*

# The Beatles:

La Beatlemaníja torna a estar de moda gràcies a una nova collecció que recull la trajectòria dels joves més famosos de Liverpool.

Seria estúpid i pretencions per part meua que intentàs descobrir a algú qui són els Beatles. També ho seria intentar fer una crítica personal de temes com Sgt. Peppers, de la relació amor-odi entre Lennon i McCartney o de la repercussió social que ha tengut el grup.

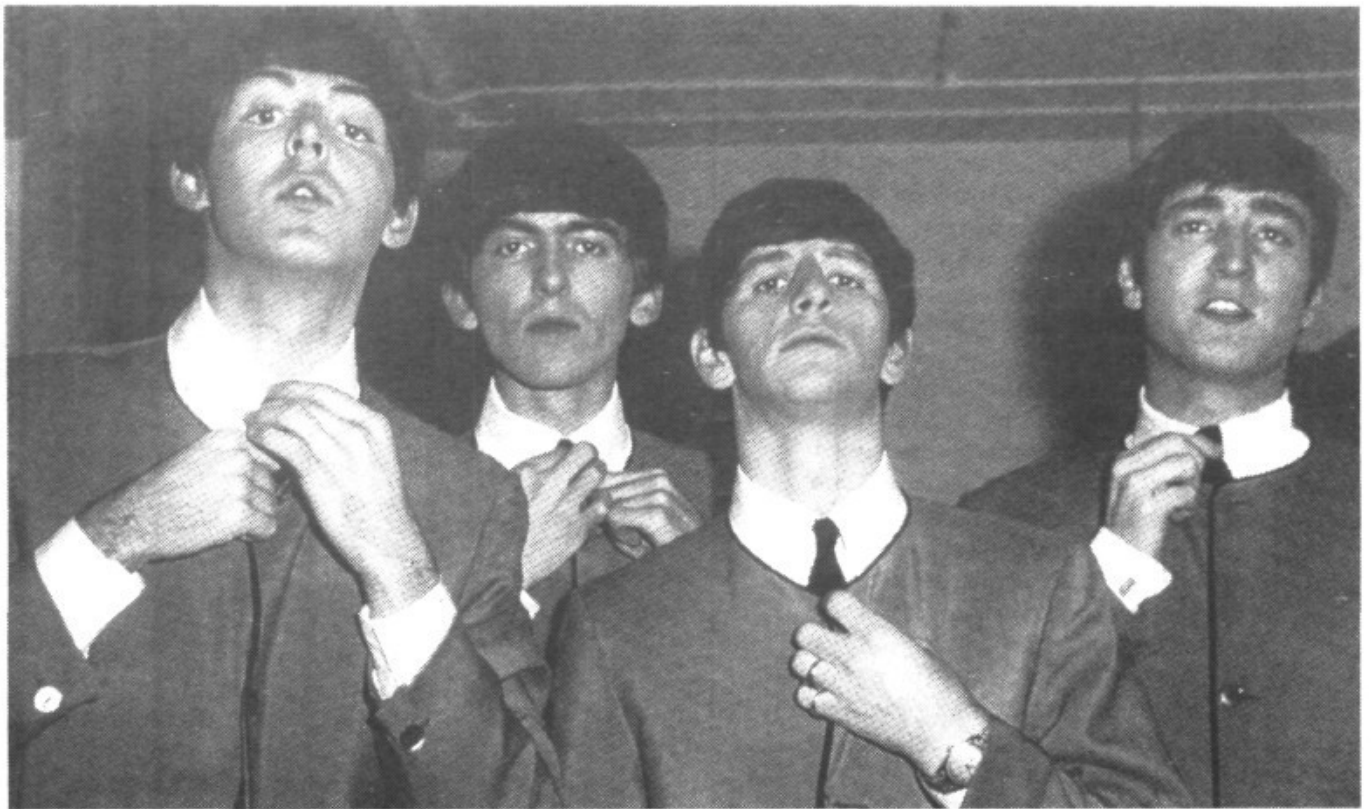
No faré res d'això, intentaré oblidar-me un poc que estic parlant dels Beatles i provaré de contar-vos una part de la història del grup que és la més desconeguda o la més recordada. M'estic referint al inicis del grup. No vos penseu que en Lennon i en McCartney ja varen nèixer famosos.



John Lennon tenia un grup que tocava a les festes i petits locals que es deia The Quarrymen. Més tard s'hi afegí Paul McCartney. Tots dos compartien un gust per la música que estava neixent, el Rock And Roll; es passaven hores escoltant a Elvis, Chuck Berry; a totes les noves estrelles que sortien als Estats Units. John Lennon anava al port de Liverpool i comprava discos als mariners americans que arribaven a Anglaterra. Però els dos amics compartien més coses que la música. Tots dos havien perdut la seva mare i això era un fet que les convertia en unes persones que es comprenien i s'admiraven mútuament.

The Quarrymen es desferen i Lennon i McCartney quedaren tots sols, formaren un duo que es deia Nurk Twins. Però aquest projecte no els agradava, necessitaven la força de la guitarra, el baix i la bateria per fer la música que volien. Durant un temps cerquen músics pel conjunt i quan aconseguixen tenir-lo complet arribà l'hora de donar una gran passa, deixar Liverpool, l'escola d'art, les seves coses i amics.

Allan Williamson es hi aconseguix un contracte per tocar a Alemanya, a la ciutat d'Hamburg. Els Silver Beatles que era el nom que tenien arribaren a terres estrangeres creient com els havien dit que tocarien a un famós club, res més enfora, anaren a parar a poc més d'un bar de putes on a més d'haver-hi mariners borratxos i prostitució, quasi cada vespre hi havia ganivetades entre bandes



hi havia ganivetades entre bandes rivals. En aquell temps Lennon tenia vint anys i McCartney desset. Els primers dies estaven assustats, paralizats a l'escenari, allò no era el que ells volien, però havien de desxondir-se. Si no tocaven amb ganes i bé, sabien que els despedirien. Aquesta etapa imprimí als Beatles un esperit de lluita i sacrifici que segurament va ajudar-los a ser el que tots ara sabem. En poc temps es donaren a conèixer a Hamburg, aviat el local es buidà de putes i borratxos i s'omplí de joves "rockers" i "greasers" que anaven a escoltar-los. Una denuncia dels veïnats obligà a tancar el local. Aquí arribà l'oportunitat d'actuar al Kaiser Keller, un local més famós on compartiren cartell amb Roy Storm and The Hurricanes, un altre grup de Liverpool que

gaudia de molta popularitat entre la joventut Alemanya. Tot anava massa bé fins que una altra denúncia obligà a la policia a deportar George Harrison al seu país per menor d'edat just quan havien de debutar al Top Ten, un famós local Hamburgués. Més tard un incendi del que es dona la culpa als Silver Beatles els obligà a sortir d'Alemanya.

Una vegada a Anglaterra estigueren separats un temps i pensaren disoldre el grup. Però l'any 61 reberen una oferta per tocar a Hamburg, arribaren a Alemanya com a petites estrelles i per primera vegada entraren a un estudi per acompanyar a Tony Sheridan amb els instruments. La resta de la història ja la sabeu tots.

Bartomeu Morro

## OSCA: UNA VIDA INDUSTRIAL DE SENCELLES

Sa vida de ses empreses i de sa indústria també forma part de sa història des pobles allà on radiquen. Història no és més només un resum de dates, reis i batalles, també és sa manera de viure, es maldecaps i sa feina d'una gent, en definitiva sa seva vida quotidiana.

Osca representa una part important de sa nostra petita història local. Sa vida de tota sa gent que vivia gràcies a sa feina que li proporcionava s'Osca és sa història de com amb es seu esforç i dedicació volien tirar endavant Sencelles a sa difícil post-guerra.

Es solar on ara hi ha Osca ha vist com hi passaven per damunt moltíssims de sencellers que lluitaven cada dia per tirar endavant es poble i sa seva pròpia vida, ja fos en temps de s'època de sa fàbrica d'electricitat,

serradora, farinera, cine o taller de maquinària, que tot això, i segurament més, fou allà on ara és Osca.

Tant sa vida des Cine Victòria, com sa de sa fàbrica d'electricitat de Sencelles o sa de sa Farinera formaven part de sa vida quotidiana des sencellers i per tant són dignes de que en quedi constància escrita a Sa Sella, perquè ara ho recordam i perquè més endavant ho coneguin els que ho llegendesquin.

### INICIS D'OSCA

Allà on ara s'hi aixeca Osca hi havia a principis des anys 40 una ferreria amb un fornall que funcionava en gas pobre. Aquesta ferreria a més de dedicar-se a sa producció típica de ses ferreries, va començar a fabricar matxines. Aquestes petites màquines probablement provenien de França,



LAS TRILLADORAS MEJOR ADAPTADAS  
A LA AGRICULTURA DE ESPAÑA

35-N  
70-N

(OTROS MODELOS OSCA EN FOLLETOS APARTE)

Après la 1<sup>ra</sup> i 2<sup>a</sup> es pot en carrossa de vira. Deu la pàr llatid a vèlèntid, mènèndid còrru ríngid. Tènè mólè rópòdòr d'èr. Còrru rópòdòr: pòr pòrru rópòdòr de fr. mólè y pòrru pòrru fòrrid. Còrru rópòdòr pòrru rópòdòr de fòrru rópòdòr pòrru rópòdòr fòrru. Líneu d'èr pòrru rópòdòr de rópòdòr y còrru rópòdòr de vira. Tènè d'èr rópòdòr rópòdòr. Líneu rópòdòr d'èr y còrru rópòdòr de rópòdòr.

CARACTERÍSTICAS	OSCA 35-N	OSCA 70-N
Potencia en CV	6.00 CV	12.00 CV
Peso máximo en kg	300-400 kg	400-700 kg
Longitud para transporte	3.200 mm	4.400 mm
Longitud para cultivo	4.500 mm	4.800 mm
Altura para transporte	2.270 mm	2.700 mm
Altura del cultivo	1.700 mm	2.800 mm
Altura para transporte	1.400 mm	1.770 mm

SE ENTREGA CON CERTIFICADO DE GARANTIA

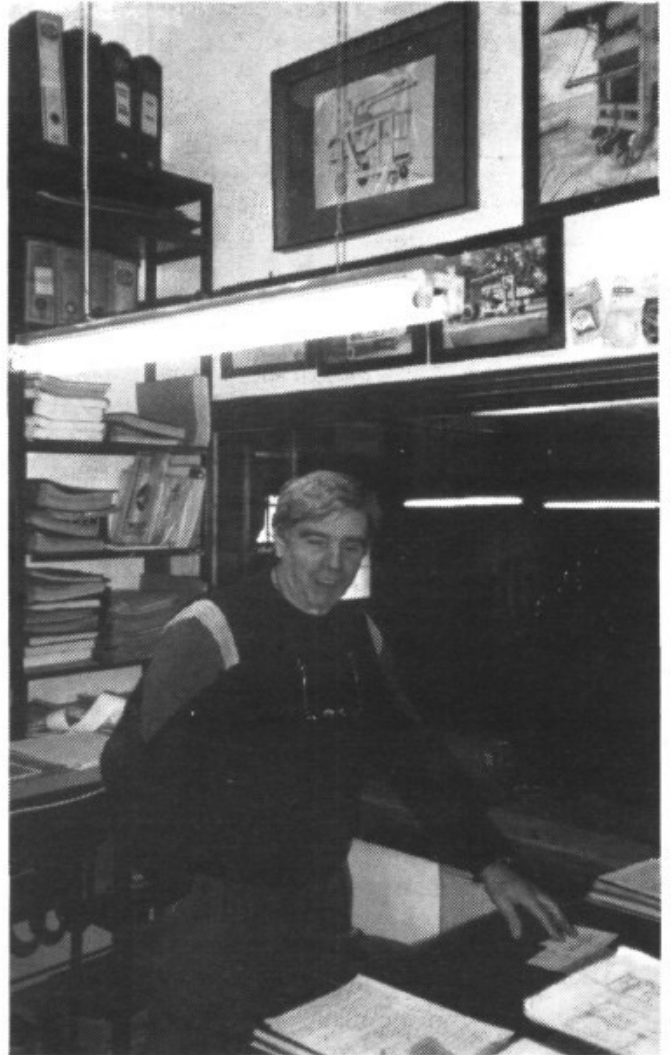


d'aquí es seu nom, "Machine" és màquina en francès. Una matxina consisria en una espècie de batedora en petit, de tracció manual, que movia un ventilador i uns garbells de mides, que triaven es gra i ventaven sa palla. Quasi tota sa seva estructura era de fusta, feta a sa fusteria de Ca'n Rei, i hi havia molt poca cosa de metall. Poc a poc s'anaren mecanitzant més acoplant-s'hi un motoret, per no haver de rodar a mà es ventilador.

Devers l'any 1.946 es creà OSCA, nom que, com creu en Martí Garrit, devia provenir de ses paraules HermanOS Carona, promotor de la nova empresa. L'antiga ferreria es va engrandir i va començar sa fabricació de batedores seguint es model que es volia fer arreu, i que podia arribar a batre uns 40 cavellons en unes 10 hores de feina. (1 cavelló són 10 garbes). Aquest model de la primera batedora fabricada a Sencelles s'anomenava model prototipo.

## ESPLENDOR DE SES BATEDORES

S'època de màxim esplendor de s'Osca (ses batedores en llenguatge usual de Sencelles) arribà quan amb enginy de don Peïro Carona, després de moltes proves i plànols, dissenyà una batedora revolucionària que incorporava unes canonades per destriar sa palla petita de sa grossa, i les dirigia i traslladava cap allà on es volia. El disseny d'aquesta batedora, amb es seus "tubos" damunt, va suposar el "boom" de s'Osca, ja que es va diferenciar de sa competència, essent s'única que podia oferir questa casta de màquines innovadores que estalviaven jornals: ses batedores fins llavors,



tiraven sa palla en terra, que després s'havia de triar i guardar; amb aquesta nova creació, ella mateixa la triava i, dirigint ses canonades, la guardava allà on es pagès volgués. Sa demanda començà a augmentar, ses comandes es multiplicaven. Sa llista d'espera es va fer molt molt llarga...

... continuarà al número següent.

Joan Florit Horrach

Si ses des càncer arpleguen sa roba usada i es d'acció social també, aviat es cotitzarà més que sa roba nova...

A Sa Sella varem tenir visites illustres. En Francesc Obrador va venir a veure-mos perque cercava s'excusat. Deu tenir res a veure un WC amb Sa Sella ?

Con que s'ajuntament d'ara ja ha acabat d'inaugurar totes ses obres que s'altre havia deixat embastades, tendran una inaugurera grossa i segur que voldran anar a "presindir" s'obra de sa granja de drogats. Per cert, com serà s'inauguració d'allò, rompent una botella de xampany o pegant una esnifada ?

En Barramot ha sabut que s'està preparant un llibre sobre es músics que hi ha hagut a Sencelles. Ell espera que també hi pensin en ell, ja que segons diu amb ses notícies fresques toca es orgues a molta gent.

Abans entre s'abeurador de sa plaça nova i sa font de s'ajuntament vell, hi havia a Sencelles elements decoratius d'aigo pes carrer. Ara ja no hi ha cap brollador i demà ja no tendrem ni aigo.

M'han dit que ja hi comença haver nirvis per sabre de que anirà i com serà sa nova Sa Sella de l'any que vé. Continuareu tenint mal de panxa perque jo no vos ho diré. Sorpreses s'esperen.

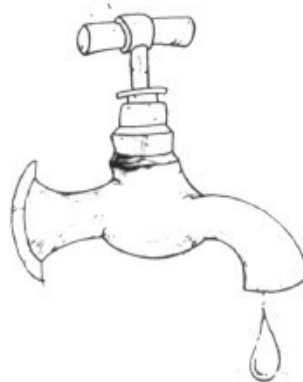
Si s'han d'obrir nous carrers esper que pensin en jo. Carrer d'En Barramot no estaria gens malament i pensau que personatge més famós dins Sencelles no hi trobareu.

En Barramot avisa: segons la Llei Reguladora de les Bases del Règim Local de dia 2 d'abril de 1985, toma castaña ! , " les convocatòries i ordres del dia de les sessions del Ple es transmetran als mitjans de comunicació social de la localitat ". Es meus amics de Sa Sella encara estan esperant que qualcú els enviï es avisos de que hi haurà un ple.

Es de Sa Sella m'han dit que ara hauré de moderar es meu llenguatge perquè sa gent no s'ha d'agraviar i ha de comprar sa revista, però jo seguiré igual perque mal herba mai mor...

Si s'ha d'estuviar tant i tant i tant, perquè no comencen per apagar es llums de sa piscina es vespres de tot s'hivern...

En Barramot també pinta, i aquí una mostra,



Avui.....

....Demà.





## CANÇONS DE PRIMAVERA

A cura d'en Jaume Perelló.

## ALS TEUS ULLS

Accepto tot el que he dit i fet  
vull aixecar-me i mirar de nou  
fins que no quedi res per a veure.  
Es queda allà, als teus ulls,  
tot el que ve  
tot el que passa.  
Sentiré que em crides silenciosament,  
tocaré aquell cos silenciós  
fins saber que he tornat a casa,  
a casa.

Als teus ulls, als teus ulls,  
amor, em sento tan perdut a vegades.  
Passen els dies  
i el buit m'omple el cor.  
Quan vull escapar  
m'alluny amb el cotxe però,  
vagi on vagi  
torn allà on ets tu.

Tots els meus instints tornen,  
i la gran façana no tarda en cremar-se  
sense renou, sense orgull  
m'alç des de dintre meu.

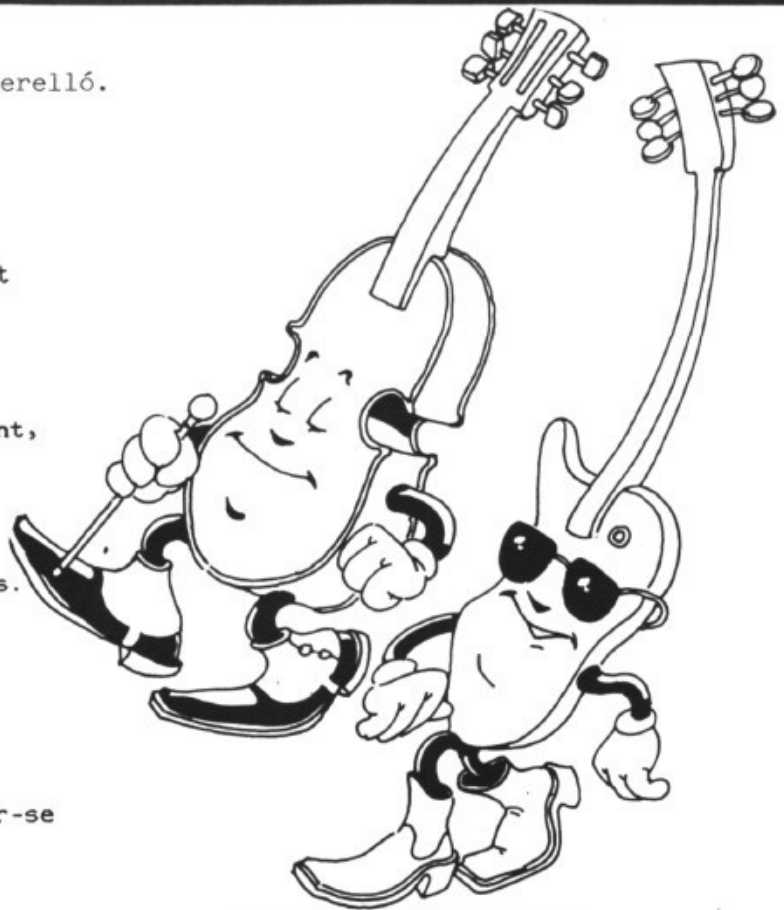
Als teus ulls la llum, la calor,  
als teus ulls veig la porta  
de milers d'esglésies.  
Als teus ulls la solució,  
als teus ulls està el que tant vaig cercar,  
als teus ulls veig la llum, la calor,  
als teus ulls vull ésser complet,  
als teus ulls vull tocar la llum que veig,  
als teus ulls la calor que veig,  
als teus ulls.

Amor, no m'agrada veure tant de dolor,  
tantes coses tudades  
i aquell moment que sempre s'ens escapa.  
Em sento tan cansat  
de fer tant d'esforç per a que sobrevisquem.  
Visc pels moments que estaré amb tu,  
és el que em manté despert i viu.

Tots els meus instints tornen,  
i la gran façana no tarda en cremar-se  
sense un renou, sense orgull  
m'alç des de dintre meu.

Als teus ulls la llum, la calor  
als teus ulls,  
tot és als teus ulls.

PETER GABRIEL



## DE VERES ESTA DILUVIANT

De veres, certament està diluviant,  
caient l'aigua des del cel  
plovent defora  
plovent dedins.  
dóna'm un paraigües,  
necessit alguna protecció  
d'aquesta pluja.

El nostre amor és com el temps,  
canvi rera canvi;  
un dia fa sol  
al següent vents de tempesta.  
Dóna'm una manta càlida,  
necessit alguna protecció  
d'aquets vents.

Mirem-nos ara,  
giram i ens evitam.  
Quan em pega el sol  
tu estàs a una tempesta.

De veres, certament està diluviant,  
cau el sol des del cel  
cap al meu cor,  
resplandint defora  
resplandint dedins.  
Dóna'm una ombrel·la,  
necessit alguna protecció  
d'aquest sol.

RITA CONNOLLY

## OPINIO

NECESSITATS URGENTS

Els qui tenim una certa edat i ens recordam de sa nostra infància podem reconèixer molt fàcilment es canvi que s'ha produït. Molts diuen que estam més bé, altres comencen a reconèixer que el que ha passat ha eren una temporada d'abusos en tots els ordres. Ara bé, havent-nos donat conte d'això me pareix que hauriem de revisar sa nostra actitud, per exemple: proposaria a totes aquelles persones que ens hem donat conte i que tenim una gran voluntat, que revisem sa nostra actitud, si no pot a ser en tots els aspectes, almenys amb els que estiguin al nostre alcanç.

Com seria estimar. Canviar és destruir per conservar. com podria ser que aquelles persones que es dediquen a caçar que pensin

que el que estan fent és matar uns animalets que venen una temporada (torts) a fer bé a l'agricultura i si som aficionats a sa natura o recrear sa nostra vista i els nostres sentits, així que proposaria canviar aquests per uns constructius com podrien a ser com dedicarnos a l'apicultura (abelles de mel), quina cosa més bona en tots els sentits.

Així és que propos a totes les aquelles persones que puguin estar interessades amb això que ens posem d'acord, facem una reunió i veuriem quin canvi de sa destrucció a sa conservació i una distracció i un passatemps molt guapo

BIEL CAMPANER VALLES

**OSCA Y CIRER S.A.L.**

Tel. 59 15 40  
C/. Jardines, 26 - SENCELLES

**REPARACION DE TODA CLASE MAQUINARIA AGRICOLA**

Persianas Mallorquinas de Seguridad - Metálicas y en aluminio  
Puertas Basculantes - Metálicas o forradas en madera  
Barreras y Rejas (Artísticas) o Simples  
Estrujadoras y Prensas de Uva  
Remolques - Toda la gama  
Molinos de Pienso - Toda la gama  
Compresores a tracción tractor  
Venta de Aceite hidraulico y automoción  
Venta de hilo para empacadoras

Y AHORA TAMBIEN :  
Canales desague en cobre o cinc  
Vidrieras y pasamanos en  
aluminio o hierro.

**NOTICIARI SA SELLA**OCTUBRE

-Sa Sella va contribuir a la correcció que de les guies del poble treurà la Mancomunitat del Pla. Estaven carregades d'incorreccions i oblitats. Ara sortiran bé gràcies a nosaltres, i sense que haguem cobrat per fer-ho, per que n'hi hagi que diguin que no servim per res.

-Durant aquest mes a la Unitat Sanitària es canviaren les plagues velles de la Seguretat Social per les noves tarjetes.

-El Grup de Lluita contra el Càncer va repartir bosses de plàstic per recollir roba, ja que tots els donatius que es fessin anirien cap a l'Associació per ajudar-la en les seves despeses d'ajuda contra aquesta malaltia.

-Dia 9 el grup Es Junc participà amb altres entitats a una festa a Llubí que baix el lema "Salvem el Pla" varen organitzar diferents coordinadores on també s'hi trobava la Coordinadora en defensa de les aigües de Sencelles.

-Dia 28 visità altre cop Sencelles la unitat d'extracció de la Germanat de donants de Sang. Com sempre foren una cinquantena als sencellers que hi acudiren solidàriament.

-Dia 3 comença la lliga de bàsquet on hi participa l'equip senceller de l'Atlètic, enquadrat a un grup de 8 equips i on actualment hi ocupa una posició intermitja de la taula classificatòria.

NOVEMBRE

-Durant tot el mes hi hagué trui dels impostos municipals sobre tot amb el tema dels rebuts de fons de les casetes.

-Dia 29 hi hagué una reunió per intentar canviar l'ubicació del futur institut de Sineu a Sencelles. Les nostres noves Normes Subsidiàries deixen uns solars de la zona de Son Company per a terrenys escolars. És aquí on es vol mirar de construir el nou institut del Pla.

-Tot el poble fou invadit per cartells de cercles entrellaçats. Ningú no sabia de que anata tot allò. Sa Sella ho descobrí. Eren els indicadors de l'itinerari dels participants a la presentació oficial a Espanya dels nous models de cotxes d'Audi. La presentació es feu a Sa Torre a Ses Alqueries.

-Dia 30 hi hagué una explosió de gas a una casa del carrer del Rosari. Afortunadament tot quedà amb una paret esbucada i sense danys personals que fossin irreparables.

-Dia 15 començaren al convent de Biniali unes obres per a dotar al llogaret de Casa de Cultura.

DESEMBRE

-Es coneix l'intenció del Govern Balear de construir la depuradora de Biniali i Santa Eugènia a la finca de Sa Cova Monja, a uns dos quilòmetres de Biniali. Esperem que no fassin malbé les obres a la cova prehistòrica d'aquella contrada.

-Dia 5 vengueren al poble uns dos-cents nins del Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Cristiana de Felanitx convidats pel Club d'Esplai de Sencelles. Inundaren tot el poble de jocs i concursos. Passaren al cap de setmana al gimnàs cobert. Cada dia surten noves utilitats d'aquella contrucció.

-Dia 11 es celebrà la tradicional trobada juvenil que organitza el Convent de les Germanes de la Caritat.

## De jove a jove

En aquesta secció de Sa Sella tenim avui a na Margalida Bennàsar, presidenta de l'Agrupació Folclòrica Es Jonc.

Quin temps fa que ocupes el càrrec de Presidenta ?.

A partir de les darreres eleccions que es varen fer a l'Agrupació, per l'Abril ferà dos anys.

Quants de components formen part del grup ?.

En total són uns 47 components, 12 entre sonadors i els que aprenen, de balladors són 20 grans i 13 de petits, i de cantadors n'hi ha 7.

Darrerament heu sortit a ballar moltes de vegades, pareix que vos va molt bé...

Si, durant aquest any hem experimentat un "boom", hem sortit 20 vegades. Tot va començar quan anarem a Radio Balear a fer un programa i a partir d'aquí començarem a anar a diferents llocs a ballar.

Hem sortit a fora, el passat mes de Juliol ens convidarem a Es Mercadal de Menorca, s'ha de dir que ens reberen molt bé.

També varem rebre una convidada oficial de la ciutat de Sant Bernardo de Xile.

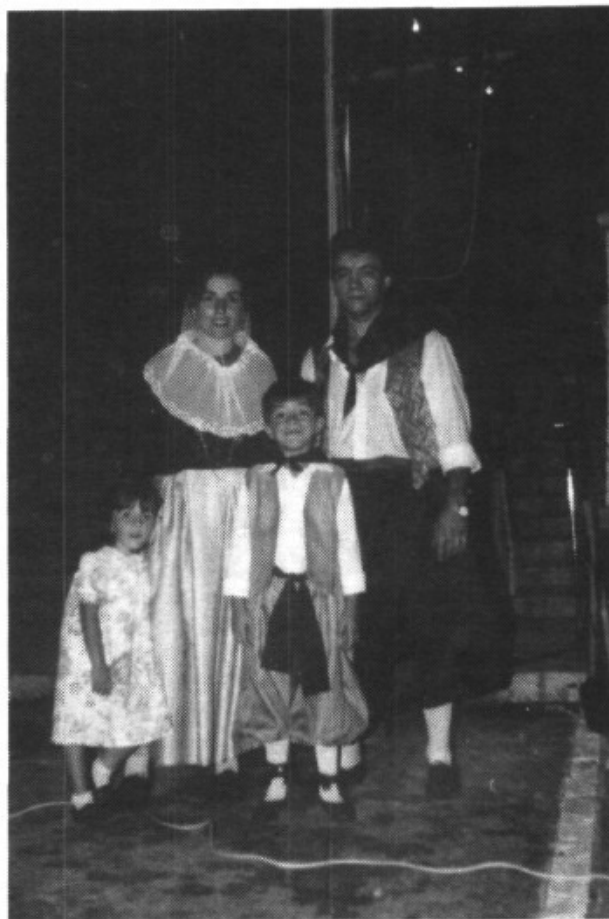
Conte-mos com va esser això.

Degut a una actuació que ferem a Cala Millor varem conèixer un senyor, principal organitzador del Festival Internacional de Folklore de San Bernardo, que es va interessar molt per la nostra manera d'interpretar els balls mallorquins, a partir d'aquí ens reunirem amb ell i començarem es nostres contactes amb Xile.

S'ha de dir que aquesta anada és molt costosa i el principal problema és el passatge ja que ens suposa uns 4 milions. L'estança de 8 dies d'allà està pagada per l'organització del festival.

Heu sol·licitat qualche ajut econòmic a les institucions ?

Si, ens hem hagut de moure molt.



Hem anat a diferents Conselleries, a empreses privades i a entitats públiques.

Després d'això supòs que qualcú vos haurà subvencionat part d'aquest viatge ?

Bé, el que és cert es que la crisi ens ha afectat d'aprop amb el fet de donar-nos pocs doblers. Fins ara hem rebut 150.000 pessetes, pero emperam l'ajut d'altres institucions per veure si tenim possibilitats d'aconseguir bona part del passatge. La veritat és que hem de tenir esperances d'anar-hi. Hem fet els possibles per trobar doblers : els dijous bo anarem a vendre panades i cocarrois, que per cert va esser un èxit, també hem fet loteria

per Nadal, hem venut jerseis del nostre grup i moltes coses més...

Tú com a presidenta, veus que hi ha bon ambient dins el Grup.

Per tot allò que veig trop que hi ha un gran ambient de companyerisme i col·laboració en totes les tasques que duim a terme. Un pic cada mes ens trobam tots tant cantadors i sonadors com balladors. Quan ens varem reunir per fer les panades i els cocarrois, varem fer molta feina, però tots ens ho passarem molt bé.

Teniu relacions amb altres Grups folclòrics de Mallorca?

Molta, arrel de les trobades en que hi hem anat convidats, hem conegut molta gent de les nostres mateixes inquietuds: donar a conèixer la cultura mallorquina i passar-s'ho bé.

Quines són les darreres novetats...

S'han incorporat nous sonadors,

cantadors i balladors, així com també hem legalitzat el nom d'Es Jonc i ens hem federat.

Com a mare de família et suposa molta feina assumir el càrrec de Presidenta?

No, gens, el fet de que tota la família formi part de l'Agrupació fa que em senti recolzada dins ca meva i que pugui connectar amb el funcionament d'aquesta. Abans d'acabar vull afegir que l'Agrupació pot seguir endavant gràcies a la tasca que duen a terme tant la mestressa de Ball, Rosa Mulet, com el mestre de música, Andreu Jaume, sense oblidar-me de tots i cadascun dels components que amb la seva illusió i a les seves ganes que tenen podem seguir amb l'objectiu que ens hem proposat pel bé de Sencelles.

Joana Ferragut



## NOVEMBRE

Durant la primera setmana d'aquest mes es celebra a l'antic convent de Biniali un curset sobre agroturis me subvencionat per la Comunitat Europea. A la fotografia veim l'acte de clausura que es celebrà amb un dinar al Cellar de Sa Torre a Ses Alqueries, prop de Biniali.



## ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA DE MALLORCA

Index dels treballs de 1992 de Sa Sella sobre investigació

Sa Sella n. 25	Cases i Terres	Can Amer
	Temps Enrera	Conquesta Romana I
	Els Nostres Talaiots	Sa Talaia
Sa Sella n. 26	Cases i Terres	Son Garau de Cascanar
	Temps Enrera	Conquesta Romana II
	Els Nostres Talaiots	Can Florit
Sa Sella n. 27	Cases i Terres	Es Puig Agut
	Temps Enrera	Conquesta Romana III
	Apunts d'Història	Oratori de Ruberts
	Els Nostres Talaiots	Es Velar
Sa Sella n. 28	Cases i Terres	Son Llucià
	Temps Enrera	Vàndals i Bizantins
	Els Nostres Talaiots	Planell final
	Apunts d'Història	Sant Pere de Sencelles

## DEU ANYS DE VIDA

Ara fa deu anys que poguerem llegir a Sa Sella l'article de presentació firmat per Toni Bennasar i Cirer, on exposa la declaració d'intencions de la nova publicació que llavors neixia "estimam com a millor servei al poble el d'aixecar ponts de comunicació i ajuda entre tots els sencellers. Aquesta és la finalitat de la nostra revista".

També s'hi pot trobar una col·laboració sobre la història del poble per Vicenç Comas i Juan, i un article de Ventura Rubí sobre l'agricultura i ramaderia a Sencelles.

La revista també presenta l'organigrama del desaparegut Centre Cultural amb tots els seus fillets que després s'independitzaren i qualquon encara sobreviu : revista, grup de teatre, escola de pintura...

Si a la vostra collecció de Sa Sella hi manca qualche número atrassat, ho pots aconseguir al nostre local del Casal de Cultura pel preu de 300 pessetes.

SA SELLA DEU ANYS

## SUBSCRIPCIÓ

# Prepara't!

Com ja varem anunciar al darrer número de Sa Sella, a l'any que estam a punt de començar tenim previst canviar... per bé.

A partir del pròxim número ja no s'oferirà gratuïtament aquesta revista. L'obtenció de cada nou número dependrà del fet d'estar subscrit. Al preu d'aquesta pàgina hi trobareu el billet de subscripció. Com podeu veure el preu per tot un any, el 94, és a dir, per cinc números nous, és de només 1.000 pts.

Si estau interessats, retallau i ompliu aquest cupó i feis-ho arribar a qualsevol dels col.laboradors de Sa Sella, al nostre local o al Magatzem de Can Renyina.

AVÍS : Hauriem de tenir els billets de subscripció abans de dia 31 de gener, per sabre quins comptes hem de fer !

Es a partir d'ara que s'ha de demostrar l'interés que té la vila en comptar amb un mitjà de comunicació propi, sinó ho podem deixar anar...

Tothom sap que Sa Sella és oberta i plural i ara més que mai necessita la col.laboració de tots ja sigui amb subscripcions, amb col.laboracions escrites, subvencions, insercions d'anuncis, aportacions econòmiques...

Qui ho hagués de dir que després de més de 10 anys i de 33 números (hem de comptar el n° 0) això encara rodaria!... Ara amb la vostra ajuda hem d'inflar les rodes i continuar la marxa...

Equip de Sellaters

Podeu també fer donatius per Sa Sella ingressant als nostres comptes corrents de Sa Nostra N° CC 2041546-87 o a la de Banca March n° CC 118800113.

## SUBSCRIPCIÓ PER UN ANY, 1.000 Ptes

Nom: .....  
 Cognoms: .....  
 Carrer: ..... núm.: .....  
 Població: ..... cp: .....  
 Banc o Caixa: ..... oficina .....  
 carrer: ..... núm. de compte: .....

Feu arribar aquesta butlleta a qualsevol membre de l'equip de redacció o enviau-la a:

*firma*

**Sa Sella Sencelles. Antoni Maura, 5**



**BANCA MARCH**



*Molts d'Anys 1994*